

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/566/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613204301
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2613204301.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Holiča a sudkýň JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Zlatice Javorovej v právnej veci žalobcov: 1/ Ing. U. Q., nar. XX. J. XXXX, 2/ B. Q., nar. X. J. XXXX, 3/ R. Q., nar. XX. L. XXXX, 4/ maloletý N. Q., nar. XX. J. XXXX, všetci bytom L. P. T. XXX, všetci zastúpení advokátkou: JUDr. Mária Trylčová, Senica, J. Kráľa 738/12, proti žalovaným: 1/ P. W., nar. XX. L. XXXX, bytom B., Q. XXX, zastúpeného advokátom: JUDr. Peter Schmidl, Malacky, Záhorácka 11, 2/ Komunálna poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenej advokátom: JUDr. Felix Neupauer, Bratislava, Dvořákov nábřeží 8/ A, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného 1/ a žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Senica zo 4. decembra 2014 č. k. 10C/9/2013-129 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej, ktorým sa ukladá povinnosť žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť každému žalobcovi 8.000 eur, p o t v r d z u j e a v časti spôsobu plnenia mení tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti trov konania a uloženia povinnosti zaplatiť súdny poplatok p o t v r d z u j e .

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní solidárne zaplatiť žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov právneho zastúpenia 229,19 eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, k rukám advokátky žalobcov.

odôvodnenie:

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa uložil solidárnu povinnosť žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť každému zo žalobcov sumu 8.000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Konanie čiastočne zastavil o sumu 16.000 eur. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia 1.143,01 eur advokátke žalobcov, ako i povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh vo výške 1.026 eur Slovenskej republike - Okresnému súdu Senica. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 100, § 101, § 415, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 430 ods. 1 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení). Obsahovo ho zdôvodnil preukázanou vecnou pasívnou legitimáciou žalovaných 1/ a 2/. Právoplatným rozsudkom Okresného súdu Senica sp. zn. 1T/73/2011 z 25. októbra 2011 bol žalovaný 1/ uznaný vinným z prečinu usmrtenia (§ 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona), keďže pri dopravnej nehode, ktorú zaviniel, zahynula manželka žalobcu 1/ a matka žalobcov 2/ až 4/. Žalovaný 1/ viedol motorové vozidlo, pričom sa riadne nevenoval jeho vedeniu, nesledoval situáciu v cestnej premávke, dostal šmyk a s vozidlom prešiel do protismeru, kde došlo k zrážke s protiúdicím vozidlom, ktoré viedla manželka a matka žalobcov, ktorá spôsobeným početným zraneniam podľahla. Za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky zodpovedajú fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu, preto i žalovaný 1/ analogicky zodpovedá za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobcom touto

prevádzkou. Za prevádzateľa dopravného prostriedku treba považovať toho, kto má trvalú možnosť právnej a faktickej dispozície s vozidlom. Žalovaný 1/ mal motorové vozidlo zapožičané od syna prevádzateľa, avšak bez jeho vedomia, preto jeho zodpovednosť bola daná podľa § 430 O. z.. Vecnú pasívnu legitimitáciu žalovaného 2/ súd prvého stupňa odôvodnil v súlade s eurokonformným výkladom. Povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, keďže jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Svoju argumentáciu podporil poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD“) C-22/12 Katarína Haasová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke Holingovej, z 24. októbra 2013, v ktorom bolo konštatované, že čl. 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, čl. 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a čl. 1 ods. 1 tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v zmysle vyššie uvedeného právneho záveru. Vo svetle tohto rozhodnutia SD, konštatoval Krajský súd v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 6Co/127/2010, že ak vnútroštátne práve umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Má byť preto likvidovaná z povinného zmluvného poistenia a právna úprava, ktorá by tomu odporovala, bráni naplneniu cieľa vyššie uvedených smerníc (takáto právna úprava sa ani nesmie použiť). V dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/ došlo k zásahu do súkromia žalobcov, súčasťou ktorého je aj právo rozvíjať a vytvárať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti. Ochrana tohto práva je zabezpečená prostredníctvom ustanovenia § 11 O. z.. Z výpovedí svedkov mal súd prvého stupňa preukázané, že manželstvo žalobcu 1/ bolo veľmi harmonické. Medzi rodičmi a deťmi existovalo tiež silné citové puto. Úmrtie manželky a matky žalobcov bolo pre nich mimoriadne traumatizujúce, hlboko zasahujúce do ich životov. Žalobca 1/ a žalobkyňa 3/ museli vyhľadať i odbornú pomoc psychológa. Následky smrti najbližšej príbuznej však stále všetci pociťujú. Násilné pretrhnutie rodinných a citových väzieb predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov. Hoci žalovaný 1/ na pojednávaní vyjadril útosť nad udalosťou, morálna satisfakcia (§ 13 ods. 1 O. z.) podľa názoru súdu prvého stupňa nebola postačujúca a žalobcovia sa dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2, 3 O. z.). Pri rozhodovaní o výške tejto náhrady bolo prihliadané na nenapraviteľný následok vzniknutý smrťou manželky a matky žalobcov (nepredvídateľné a definitívne prerušenie rodinných a citových väzieb žalobcov s osobou, s ktorou si vzájomne pomáhali, podporovali sa, delili sa o radosti a starosti, mali spoločné plány do budúcnosti). Nepochybne smútok z tak vážnej straty je trvalý a úlohu manželky a matky nemôže nikto nahraďiť. V dôsledku tragickej udalosti zaniklo manželstvo žalobcu 1/. Žalobcami požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 8.000 eur pre každého z nich, bola kvalifikovaná súdom prvého stupňa ako primeraná, spôsobilá aspoň čiastočne zmierniť následky neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov, i s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Námitku premlčania vznesenú žalovaným 1/ súd prvého stupňa označil za nedôvodnú. Dopravná nehoda sa stala 31. augusta 2010, pričom žalobcovia si uplatnili svoj nárok žalobou na súde 24. apríla 2013, teda v rámci plynutia trojročnej premlčacej lehoty. Z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcami v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy 16.000 eur pre všetkých žalobcov (z titulu zásahu do práva V. Q. na život a na rodinný život), súd konanie v tejto časti zastavil. Žalobcovia v zmysle § 4 ods. 2 písm. i/ ZoSP (zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov) boli od platenia súdnych poplatkov osobne oslobodení, preto podľa § 2 ods. 2 ZoSP boli solidárne zaviazaní na úhradu súdneho poplatku za žalobu žalovaní 1/ a 2/ vo výške 1.026 eur (podľa položky 7b písm. b/ prílohy ZoSP, t. j. 66 eur a 3% zo sumy 32.000 eur). Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvého stupňa odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p. a úspechom žalobcov v plnom rozsahu, na základe ktorého im priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1.143,01 eur.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný 1/ v časti ukladajúcej mu povinnosť plniť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy, trovy konania a súdny poplatok, navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne vec posúdil. Namietal svoju pasívnu legitimitáciu a nároky žalobcov označil za neprimerané (náhrada nemajetkovej

ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy). Vytýkal súdu prvého stupňa, že úmrtie manželky a matky žalobcov nespôsobilo zásadné zhoršenie sociálnej situácie žalobcov a hoci táto strata predstavuje nenapraviteľný následok, priznaná finančná suma je podľa jeho názoru neprímeraná. Súd prvého stupňa nezohľadnil ustanovenie § 450 O. z.. Žalovaný 1/ poukazoval aj na svoj príjem, predstavujúci približne 700 eur, z ktorého 400 eur vynakladá na splátky. Uložená povinnosť môže preto mať pre neho vážne negatívne následky. Z rozhodovacej činnosti súdov v Slovenskej republike vyplýva, že nepriznávajú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k vodičom, ktorý zapríčinili dopravnú nehodu so smrteľným následkom, vo výške nad 15.000 eur (s poukazom, že sa nejedná o úmyselné usmrtenie a vzhľadom na oľutovanie ich činu). Nebola zohľadnená ani skutočnosť, že žalovaný 1/ už niesol v danej veci trestnoprávnu zodpovednosť. Náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia, pretože právna úprava, tomu odporujúca, bráni naplneniu cieľa príslušných smerníc Európskej únie. Je chybou zákona č. 381/2001 Z. z., ak nebol náležite transponovaný a rozlišuje medzi škodou a ujmu. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je kryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a je nelogické obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom jej nepredvídateľných situácií sa museli zmluvne poistiť a ktoré nedokážu ekonomicky zvládnuť zaplatenie náhrady vzniknutej ujmy. Žalovaný 1/ namietal tiež nesprávny postup súdu prvého stupňa spočívajúci v nemožnosti náležite sa oboznámiť a vyjadriť k listinným dôkazom predložených protistranou v jednom vyhotovení (spomienky a poďakovania na manželku a matku uverejnené v nitrianskych novinách v spoločenskej kronike a kresba maloletého žalobcu pri príležitosti MDŽ). Listiny predložené bezprostredne pred meritórnym rozhodnutím súdu možno považovať za rozhodujúce pri jeho úvahách, uvádzané aj v písomnom vyhotovení napádaného rozsudku. Žaloba bola podaná predčasne, bez pokusu o vyriešenie sporu mimosúdne.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal včas odvolanie aj žalovaný 2/ v časti ukladajúcej mu povinnosť zaplatiť žalobcom peňažné plnenie, náhradu trov konania a súdny poplatok, navrhujúc jeho zmenu zamietnutím žaloby v celom rozsahu. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. SD vo svojom rozhodnutí C-22/12 rozlišoval povinnosť krytia škôd poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami, od rozsahu náhrady škody vyplývajúcej zo zodpovednosti poisteného za škodu (zatiaľ čo povinnosť krytia poistení je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie, rozsah náhrady škody sa výhradne spravuje vnútroštátnym právom). V tejto súvislosti SD rozhodol, že z cieľa prvej, druhej a tretej motorovej smernice vyplýva, že ich zámerom nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu členských štátov, ktoré sú oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu autonómne. V zmysle Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzavretého v Haagu 4. mája 1971 (vyhláška č. 130/1976 Zb.) rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode. Súdny dvor v uvedenom rozsudku určil, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. To znamená podľa českého práva úpravu nemajetkovej ujmy ako náhrady na základe zodpovednosti poisteného za škodu. Právna úprava v Slovenskej republike pod pojem škoda však nezahŕňa aj nemajetkovú ujmu (striktne rozlišuje škodu a ujmu zasahujúcu do osobnostných práv). Náhrada nemajetkovej ujmy tak nespadá pod rozsah poistenia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP (zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla). Poistenie nároky z titulu zásahu do ochrany súkromia nepokrýva a preto nemôže byť daná vecná pasívna legitímácia žalovaného 2/. Smernica 2009/103/ES, predstavujúca kodifikované znenie tzv. motorových smerníc, obsahuje čl. 18, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby poškodené strany pri nehodách spôsobených vozidlom krytým poistením požívali priame právo na konanie voči poisťovacej spoločnosti, kryjúcej zodpovednú osobu voči zodpovednosti za škodu. Smernice sa zaoberajú poistením zodpovednosti za škodu, nie však poistením nárokov vzniknutých z iného titulu. Používajú výraz ujmy na zdraví, pričom český preklad hovorí o škodách na zdraví a anglické znenie o „personal injury“ (ktoré sa dá preložiť ako poškodenie zdravia, resp. škoda na zdraví). Podľa vnútroštátnej úpravy v Slovenskej republike sa škoda na zdraví alebo pri usmrtení odškodňuje nárokmi podľa ustanovenia § 444 a 449 O. z. (iné nároky nie sú nárokmi z titulu náhrady škody na zdraví). Na podporu svojej argumentácie žalovaný 2/ označil rozhodnutie Okresného súdu Trnava sp. zn. 21C/15/2011 zo 7. apríla 2014, z ktorého vyplýva, že úniijné právo vzťahu ohľadne náhrady škody

nereguluje, keď harmonizácia sa týka až následného poistného krytia utrpenej nemajetkovej škody, ak ju vnútroštátne právo priznáva. Nárok podľa § 13 O. z. logicky a systematicky nespadá pod úpravu náhrady škody, ale ochrany osobnosti. Ani zo smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami nevyplýva, že nárok v zmysle § 13 O. z. bolo možné považovať za škodu, pretože citovaná smernica pracuje s pojmom zodpovednosť za škodu a nie s iným nárokom, založeným na odlišných princípoch. Taktiež z čl. 1 ods. 1 smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 nevyplýva, že by poistenie uvedené v čl. 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS malo pokrývať nemajetkovú ujmu, preto sa vzťahuje na pokrytie zodpovednosti za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča. V rozhodnutí Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom sp. zn. 10C/149/2012 zo 7. júla 2014 bol vyslovený právny názor, že predmetom poistenia bola náhrada uplatnených a preukázaných nárokov na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, teda predmetom poistenia nebola ujma na práve na rodinný život. Pojem škoda ZoPZP ako ani O. z. nedefinuje (ako ani smernica Rady 209/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel). V O. z. sa však nachádza právna úprava spôsobu a rozsahu náhrady škody, vymedzujúca čo sa pri škode na zdraví a pri usmrtení odškodňuje. Chráneným predmetom poistenia nie je zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Podľa § 16 O. z., kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu. SD v rozhodnutí C-22/12 konštatoval, že náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode je závislá na úprave vnútroštátneho práva. Vzhľadom k tomu, že od judikovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z roku 2011, ktorý vyslovil absenciu zákonnej úpravy, nedošlo k žiadnej zmene, z dôvodu zachovania právnej istoty mal by súd zohľadniť námietku nedostatku vecnej pasívnej legitímácie.

Žalobcovia navrhli rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Náhrada nemajetkovej ujmy neslúži na zlepšenie sociálnej a ekonomickej situácie pozostalých príbuzných ale na kompenzáciu prežitého utrpenia, najmä nemožnosti realizácie rodinných vzťahov s manželkou a matkou. Žalobcovia nenapraviteľným spôsobom stratili možnosť kontaktu s najbližšou osobou, možnosť rozprávať sa, prežívať s ňou svoj život, chvíle šťastia, požiadať ju o radu a pomoc, zažívať podporu v ťažkých životných situáciách. Sociálna situácia v rodine sa pritom jednoznačne zhoršila, pretože spoločne so žalobcom 1/ bola zomrelá živiteľkou rodiny, podieľala sa na vytváraní hodnôt pri výkone osobnej starostlivosti o rodinu, najmä deti. Suma 8.000 eur pre každého zo žalobcov je primeraná s ohľadom na rozhodovanie súdov v obdobných právnych sporoch. Aplikácia ustanovenia § 450 O. z. nebola daná, pretože uplatnený nárok nie je nárokom na náhradu škody, ale nárokom na ochranu osobnosti. Vážnosť následkov uvádzaných žalovaným 1/ nemôže mať za následok odoprenie práv žalobcom. Výška náhrady uplatňovaná žalobcami nemôže byť pre žalovaného 1/, ktorý je mladý, zdravý a ekonomicky činný človek, nedosiahnuteľná (napr. vo forme úveru). Právny zástupca žalovaného 1/ mal možnosť oboznámiť sa s obsahom označených listinných dôkazov nahliadnutím do spisu (po ich predložení na pojednávaní 4. decembra 2014). Žalovaný 1/ neprejavil snahu o poskytnutie zadostučinenia ani len zaslaním ospravedlňujúceho listu, príp. osobnou návštevou. Neprejavil záujem o uzatvorenie mimosúdnej dohody. Ustanovenie § 11 českého O. z. a § 11 a nasl. slovenského O. z. sú totožné. Rovnako právny stav vyplývajúci z predpisov o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu bol v oboch štátoch podobný (obidva štáty nemajú v právnom predpise výslovne upravené, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu kryje nároky na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti). Smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 90/232/EHS, používajú pojem škoda extenzívne, pričom pod týmto pojmom nie je obsiahnutá len škoda v zmysle slovenského právneho poriadku, ale aj ujma, ujma na zdraví, nemajetková ujma. Ujma na zdraví pritom zahŕňa tak fyzickú, ako i psychickú traumu. Poškodený je akákoľvek osoba oprávnená na náhradu, ako i blízky príbuzný obeť dopravnej nehody. Cieľom smerníc je ochrana poistených osôb a obetí dopravných nehôd, aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti krytia povinným poistením cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. Smernice posilňujú ochranu osôb poškodených dopravnou nehodou. Podľa rozsudku SD C-22/12 (bod 55) členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v čl. 1 ods. 2 druhej smernice. Aj podľa tlačového komuniké SD č. 143/13 z 24. októbra 2013 ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obeť dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla.

Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu opätovne poukázal na rozhodnutie SD C-22/12, podľa ktorého jednotlivé ustanovenia smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/301/ 2012 nezohľadnil článok 249 ods. 3 zmluvy o Európskom spoločenstve, podľa ktorého smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť (pričom voľba foriem a prostriedkov sa ponecháva na vnútroštátne orgány).

Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 sp. zn. 3Cdo 301/2012, v ktorom jednoznačne argumentačne vyčerpávajúco je konštatované, že v zmysle súčasne platnej vnútroštátnej úpravy poisťovateľa nie sú pasívne vecne legitimovaní na krytie nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd.

Žalobcovia a žalovaný 1/ vyjadrili súhlas k možnému použitiu ustanovenia § 15 ods. 1, § 4 ods. 1 a 2 ZoPZP (na základe výzvy odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 O. s. p.).

Žalovaný 2/ opätovne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 301/2012 z 31. marca 2016. Cieľom zákonodarcu nebolo zahrnúť do rozsahu povinného krytia nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 168/2009 platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v § 11 a nasl. O. z. a právom na náhradu škody. Medzi týmito inštitútmi je pojmová aj obsahová odlišnosť. Predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej O. z..

Odvolací súd po zistení, že odvolanie podali včas účastníci konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania žalovaných 1/ a 2/ (§ 212 ods. 1 O. s. p.) v spojení so závislým výrokom o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok a o trovách konania (§ 212 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 1/ a odvolanie žalovaného 2/ nie je dôvodné.

Podľa § 430 ods. 1 veta prvá O. z. namiesto prevádzateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa.

Podľa § 4 ods. 1 ZoPZP poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

- a) škodu na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknuté poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písm. a/, b/ a d/, ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a/ alebo písm. b/ alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,
- d/ ušlého zisku.

Podľa § 15 ods. 1 ZoPZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne právne posúdil vecnú pasívnu legitimáciu žalovaných 1/ a 2/. Žalovaný 1/ zodpovedá namiesto prevádzateľa dopravného prostriedku (objektívne zodpovedného za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku) za nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku. V konaní bolo nesporné, že žalovaný 1/ použil dopravný prostriedok bez vedomia prevádzateľa dopravného prostriedku, čím došlo zo zákona k presunu objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú dopravným prostriedkom z prevádzateľa na

žalovaného 1/. Ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah bez ohľadu na zavinenie. Rozsah zodpovednosti i predpoklady jej vzniku sú rovnaké ako v prípade zodpovednosti prevádzateľa podľa § 427 O. z., keďže zmyslom a účelom ustanovenia § 430 O. z. je ochrana poškodeného rovnakým spôsobom.

Zodpovednosť žalovaného 1/ bola inak daná aj porušením pravidiel cestnej premávky (§ 4 ods. 1 písm. c/, § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke), spáchajúc prečin usmrtenia manželky a matky žalobcov (vina bola konštatovaná právoplatným rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 1T/73/2011-288 z 25. októbra 2011, ktorým bol súd prvého stupňa viazaný podľa § 135 ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Nečakaným šokujúcim úmrtím najbližšej príbuznej žalobcov 1/ až 4/ došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Podľa ustálenej súdnej praxe bola preto daná aplikácia ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1 O. z., v dôsledku čoho žalovaný 1/ zodpovedá i za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobcom 1/ až 4/ prevádzkou dopravného prostriedku. Zákonom stanovené predpoklady pre vznik objektívnej zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv žalobcov, ako aj pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, boli tak v prípade žalovaného 1/ naplnené (neoprávnený zásah do chráneného osobnostného práva fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť osobnosť fyzickej osoby, nemajetková ujma v jej osobnostnej integrite a príčinná súvislosť medzi nimi).

Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4. mája 2005). Z tohto pohľadu ustanovenia O. z. upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015). Preto šokujúca smrť manželky a matky žalobcov predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia nepostačujúca.

Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného 1/ došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelou. Táto intenzita bola daná už tým, že šlo o manželský pár, vykonávajúci starostlivosť o tri deti, z toho dve boli v čase tragickej udalosti maloleté, všetky navštevujúce školské zariadenia. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca aktivity pozostalého, často vyžadujúca odbornú pomoc (v dôsledku duševného ochorenia), sú žalobcovia zasiahnutí stratou osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním je práve upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov, partnerskej spolupatričnosti a odovzdávanie materinskej lásky, i výchovného posolania, na ktorých je človek existenčne závislý. Ich absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý budúci život človeka. Strata takéhoto člena rodiny predstavuje nenávratnú deštrukciu medziludských väzieb, vytvárajúcich základ rodinného života. Následkom toho je zmena plne fungujúcej mladej rodiny s deťmi na neúplnú rodinu, navždy strádanú v jednotlivých oblastiach rodinného života, ovplyvňujúcu tiež seberealizáciu pozostalých členov rodiny.

Okrem straty možnosti viesť rodinný a súkromný život, vrátane výchovy detí ich matkou, ako aj straty manželky, ktorú utrpel žalobca 1/, náhle dochádza na jeho strane k obrovskej záťaži, presunom rodičovských úloh a starostlivosti o deti a domácnosť na jedného rodiča (to všetko v situácii veľkej emočnej bolesti v dôsledku straty partnerky, spolurodiča, s prirodzeným sociálnym a ekonomickým

dopadom), ako i na dve staršie deti (žalobkyňa 3/ prevzala postupne všetky povinnosti týkajúce sa varenia a starostlivosti o najmladšieho súrodenca v čase pracovných povinností žalobcu 1/). Vo vzťahu k žalobkyniam 2/, 3/ možno taktiež konštatovať mimoriadnu závažnosť vznikutej ujmy, v dôsledku straty matky v náročnom maturitnom ročníku (žalobkyňa 2/) a študentky gymnázia (žalobkyňa 3/), ktoré stratili pomoc a oporu matky v období, v ktorom ju intenzívne potrebovali (žalobkyňa 3/ bola nútená vyhľadať aj odbornú pomoc, absolvovala i medikamentóznú liečbu). U maloletého žalobcu 4/ je strata matky nespochybniteľná, brániaca mu spoznávať svoju matku, rozvíjať s ňou blízky vzťah a viesť rodinný život, o čo bol ochudobnený už od 9. roku svojho veku. Nemožno prehliadať ani charakter hodnôt, do ktorých bolo zasiahnuté a ich ochranu garantovanú Ústavou Slovenskej republiky (podľa článku 41 ods. 1 manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona a podľa odseku 4 tohto článku deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť). Podľa článku 1 a 3 základných zásad zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov spoločnosť manželstvo ako jedinečný zväzok všestranne chráni a rodičovstvo je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním ženy a muža.

Súd prvého stupňa aj vo vzťahu k výške uplatňovaných nárokov zistil v dostatočnom rozsahu skutočnosti rozhodné pre meritórne posúdenie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Citovej ujme sa vyrovná len máloktoľký emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy, hoci sú individuálne, možno dôvodne predvídať.

Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnúť okrem závažnosti vznikutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako je vyššie uvedené, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proportionality, výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu (vyššie uvedených v danom prípade).

Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vznikutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1568/09 bol konštatovaný zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadosťučinenie označené za jednu z civilnoprávných sankcií, ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie (nálež Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015).

Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch Súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proportionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14).

Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky odvolací súd príkladmo uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13C/126/2010-267 z 1. októbra 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v

Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 z 1. júla 2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur za smrť manželky žalobcu, v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 7C/256/2011-184 z 29. januára 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 8C/264/2013-223 z 28. októbra 2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23.000 eur, manželke zomrelého vo výške 20.000 eur a rodičom zomrelého každému vo výške 10.000 eur (pôvodcom zásahu bola fyzická osoba z dôvodu porušenia pravidiel cestnej premávky). Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/276/2011-96 z 31. mája 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/315/2012-125 z 26. novembra 2012, súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému žalobcovi 10 000 eur, v dôsledku úmrtia ich matky pri dopravnej nehode (nedbanlivostný trestný čin). Nálezom Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015 bol zrušený rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 18. mája 2014 č. k. 30Cdo 2535/2013-529, ako i rozsudok Vrchného súdu v Olomouci zo 14. decembra 2012 č. k. 1Co/157/2012-412, predmetom ktorých bol neoprávnený zásah do práva na súkromie sťažovateľiek smrťou syna a brata, spôsobenou v súvislosti s postupom lekárov nemocnice non lege artis, priznané čiastky náhrady nemajetkovej ujmy boli vo výške 1.700.000 Kč a 1.000.000 Kč (s konštatovaním o. i., že pre sťažovateľky je ťažko pochopiteľné, že v niektorých prípadoch, z ich hľadiska menej závažných, dosahujú čiastky peňažnej satisfakcie porovnateľnú úroveň s náhradami za nemajetkovú ujmu spôsobenú úmrtím blízkeho, pričom takúto nemajetkovú ujmu pociťujú pozostalí veľmi úkorne a o to viac naliehavou sa javí potreba, aby výška náhrady bola z pohľadu sťažovateľiek spravodlivo stanovená). Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/185/2011 zo 14. marca 2012 bolo odmietnuté dovolanie voči rozhodnutiu, týkajúceho sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur (z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody).

Mimoriadna závažnosť vznikutej ujmy u žalobcov v danom prípade, ako i okolností, za ktorých k porušeniu práv došlo, preto plne opodstatňovali súdom prvého stupňa priznanú a žalobcami žiadanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov vo výške 8.000 eur. Došlo tak k naplneniu požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobcov (reštitučnej podstaty relutárnej náhrady a jej vyrovnávacieho charakteru). Podľa ustanovenia článku 8 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromia a rodinného života. Aj v ústavnej rovine je zakotvená v článku 16 Ústavy Slovenskej republiky nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, ktorá je zaručená, pričom každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Je nesporné, že medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života. Porušením práva jednej osoby môže dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie aj tej druhej z týchto osôb tvoriacich rodinné spoločenstvo. Zásah do osobnostnej, emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je tak závažná ujma blízkej osoby, ako to je v danom prípade, zakladalo právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovenia O. z. (uvedené už odznelo napr. v rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co/330/2012). Značná miera dotknutia (zásahu) osobnosti fyzickej osoby (tak ako to bolo v prípade žalobcov) je potom dôvodom na priznanie peňažnej náhrady, pretože morálne zadosťučinenie nebolo postačujúce (§ 13 ods. 2 O. z.).

Odvolací súd konštatuje, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne, ale predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobcov v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Preto nemožno konštatovať, že by priznanie takejto náhrady súdom prvého stupňa bolo prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobcov. Naopak náhrada nemajetkovej ujmy žalobcom, v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Z hľadiska komparácie s právnou úpravou v Českej republike javí sa vhodné poukázať na úpravu tzv. „odškodnenia za smrť“, ktorým právna úprava priznávala vo výške 240.000 Kč pozostalému manželovi, ako i každému dieťaťu, jednorázovú peňažnú satisfakciu (v prípade jej nedostatočnosti nebolo vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa ustanovení na ochranu osobnosti - rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 16/2004).

Odvolacie námietky žalovaného 1/ boli preto nedôvodné, vzhľadom na preukázanú adekvátnosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorá vo výške 8.000 eur nepochybne nemôže byť náhradou za život, ale slúži len na minimálne zmiernenie následkov vznikutej ujmy). Výhrada

žalovaného 1/, že úmrtie príbuznej žalobcov nespôsobilo zásadné zhoršenie ich sociálnej situácie bola nenáležitá, keďže funkciou náhrady nemajetkovej ujmy nie je zlepšiť sociálnu situáciu žalobcov (v zmysle vyššie uvedeného kompenzuje prežité strasti a útraty najbližších príbuzných, v dôsledku nenapraviteľnej straty samotnej možnosti ďalšieho kontaktu a rozvíjania vzťahov s manželkou a matkou). Z rozhodovacej činnosti súdov Slovenskej republiky nevyplýva tvrdená ustálená prax, týkajúca sa nedbanlivostného zapríčinenia dopravnej nehody so smrteľným následkom, limitujúca priznávané náhrady sumou 15.000 eur (žalovaný takúto rozhodovaciu prax ani minimálnym spôsobom nekonkretizoval). Z vyššie uvedeného komparatívneho prehľadu súdnej praxe vyplýva priznávanie odlišných súm náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, prevyšujúcich výšku priznanej náhrady v danom prípade. Vyslovenie ľútosti v takýchto prípadoch možno kvalifikovať len za elementárny prejav slušnosti, nie však za kvalifikované vypořádanie sa s pôvodcom zásahu.

Poukaz žalovaného 1/ na jeho príjmy a výdavky nemohol byť dôvodný, práve s prihliadnutím na primeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, vo vzťahu ku každému zo žalobcov (do osobnostnej sféry ktorého bolo zasiahnuté). Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí reflektovať závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 O. z.), a to u každej postihnutej osoby, preto nebol daný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 450 O. z., ale na zohľadnenie uvedených zákonom stanovených kritérií priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Skutočnosť, že žalovaný 1/ bol v trestnom konaní uznaný vinným a podmienene odsúdený, nebola spôsobilá ovplyvniť výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (neplní žiadnu z funkcií civilnoprávnej sankcie za neoprávnený zásah do ochrany osobnosti fyzických osôb). Práve nedostatočná výška náhrady nemajetkovej ujmy by mohla viesť k tomu, že ujmou už postihnutý účastník konania sa opätovne stáva obeťou nesprávneho výkladu právnych predpisov. Výška priznanej náhrady reflektuje aj skutočnosť, že k zásahu došlo zo strany fyzickej osoby (v prípade právnických osôb súdna prax priznáva podstatne vyššie náhrady, napr. rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 19C/96/2012-187 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/909/2015, ukladajúci zaplatiť celkovú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 150.000 eur), ako i nedbanlivostný charakter protiprávneho zásahu.

K vytýkanej procesnej vade (žalovaným 1/) týkajúcej sa predloženia listinných dôkazov (spomienky a poďakovanie na manželku a matku uverejnené v tlači, kresba maloletého žalobcu 4/) je potrebné uviesť, že O. s. p. neukladá povinnosť pri vykonávaní dokazovania predkladať listinné dôkazy v dvoch vyhotoveniach (podľa § 42 ods. 3 veta druhá O. s. p. sa v potrebnom počte rovnopisov predkladá podanie, nie listinný dôkaz, pričom nič nebránilo žalovanému 1/ požiadať o oboznámenie sa s uvedenými listinnými dôkazmi, ktoré však vzhľadom na svoj charakter ani nepredstavovali obsahovo nosný dôkaz, majúci relevantný vplyv na zodpovednosť žalovaného 1/, ako ani výšku uplatňovaného nároku. Na vady konania (§ 212 ods. 3 O. s. p.) pred súdom prvého stupňa prihliada pritom odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a takáto podmienka nebola naplnená.

Argumentácia žalovaného 1/ týkajúca sa vecnej pasívnej legitimácie žalovaného 2/ bola vo vzťahu k jeho vlastnej zodpovednosti bez právneho významu (jej danosť nezabavuje zodpovednosti žalovaného 1/). Nedôvodný bol tiež argument žalovaného 1/ poukazujúci na absenciu pokusu žalobcov o vyriešenie sporu mimosúdnou cestou, keďže takýto návrh nebol podmienkou úspešného uplatnenia ich nároku a s prihliadnutím na postoj žalovaného 1/ v konaní, bol by aj neefektívny a nadbytočný.

Súd prvého stupňa správne konštatoval aj vecnú pasívnu legitimáciu žalovaného 2/, vyplývajúcu z aplikácie ustanovenia § 15 ods. 1 ZoPZP. Z poistenia zodpovednosti má poisťovník právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 ZoPZP. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného 2/, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením. Zásah do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život), v dôsledku ktorého utrpeli psychickú ujmu (nemateriálnu alebo nemajetkovú škodu na zdraví), bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovaného 2/. Preto žalobcom prislúchalo právo, aby im tento poisťovateľ (žalovaný 2/) nahradil (ako poškodeným subjektom) žalobou uplatňovaný nárok.

Niet pochybností, že povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 39) a preto i v preskúmavanej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právná oblasť je harmonizovaná právom Európskej únie). Tzv. motorové

smernice (smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a smernica Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako i smernica Rady 209/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na úniom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C-300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 55).

Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami patrí aj nemajetková ujma (rozsudok SD C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 O. z.). Pod pojem ujma na zdraví je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu (rozsudok SD C-22/12, bod 47), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj cieľ chránený smernicami. Podľa ustálenej judikatúry SD sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj „osobná ujma“, je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov, s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 O. z., vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 57, 58). Uvedený záver, ako uviedol SD, nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 O. z. k úprave zásahov do ochrany osobnosti, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu.

S poukazom na uvedené vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obeť dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla (SD Tlačové komuniké č. 144/13 z 24. októbra 2013). Žalobcovia sa preto dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy i priamo voči žalovanému 2/, ktorý má povinnosť nahradiť škodu na zdraví v podobe psychickej traumy.

Pre účely ZoPZP bolo potrebné pojem škoda vykladať eurokonformne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Gramatický (formalistický) výklad pojmu škoda, vychádzajúci z textu ZoPZP, resp. z ustanovení O. z. o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, znamenalo by to neprípustné značne disproporčné majetkové

riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá (riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude náhrada vymožitelná).

Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poisťného krytia. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu tejto smernice je zrejmé, že používa slovné spojenie „personal injury“ (napr. úvod bod 12, článok 9 ods. 1), teda „osobná ujma“. Komunitárne právo tak chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú aj nemajetkovú škodu (rozsudok SD C-63/09 Axel Walz).

Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 O. z.), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Podľa nálezu ÚS ČR Pl. 16/04 z legislatívneho hľadiska sa javí správnejšie opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a pokladať za škodu aj ujmu, vzniknutú pôsobením na telesnú ale i duchovnú integritu poškodeného. Princípy európskeho deliktneho práva definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu zákonom chráneného záujmu. Legislatíva európskych štátov sa postupne uvedenej definícii prispôsobuje. O. z. nedefinuje pojem škody, hovorí len o skutočnej škode (§442 ods. 1). Skutočná škoda bola v zmysle právnych teórií pred rokom 1989 vykladaná ako majetková škoda a preto ustanovenia o náhrade škody sú systematicky radené k právam majetkovým. Judikatúra prvorepublikových najvyšších súdnych inštancií realizovala ústretovú korektúru zákonnej kazuistiky vo vzťahu k imateriálnej škode. Náhradou škody sa v odôvodnených prípadoch, vyžarovaním princípov obsiahnutých v čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), rozumie aj peňažná kompenzácia citovej ujmy, utrpenej úmrtím blízkej osoby, ku ktorej došlo v dôsledku zavineného protiprávneho konania.

Odvolací súd poukazuje aj na dôležitosť ústavnokonformného výkladu právnych predpisov. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.3.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Výklad dotknutých právnych predpisov učinенý žalovaným 2/ uvedené požiadavky nespĺňa.

K argumentácii žalovaného 2/ poukazujúcej na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 301/2012 a sp. zn. 4Cdo 168/2009 je potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného nebol dôvod rezignovať na aplikáciu moderných výkladových metód, ku ktorým je povolán každý členský štát Európskej únie, predovšetkým na eurokonformný ako i lingvistický výklad, vrátane materiálnej, interpretačnej záväznosti judikatúry SD (ktorá nezaväzuje len strany sporu ale je prameňom komunitárneho práva).

V dôsledku vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je pre vnútroštátny orgán aplikácie práva eurokonformný výklad vnútroštátneho práva záväzný, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice. Súd členského štátu môže prostredníctvom

eurokonformnej interpretácie vyplniť i medzery vnútroštátneho právneho predpisu. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozhodnutie C-106/89 *Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA.*, C-334/92 *Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial* alebo C-91/92 *Paola Faccini Dori a Recrep SRL*) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc, bolo potrebné vychádzať z rozšíreného výkladu definície škody.

Aj podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci *Drozdovs* C-277/12, smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Primárnym cieľom tzv. motorových smerníc Európskej únie bolo zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súčasne bolo účelom týchto smerníc zabezpečiť zlepšenie ochrany obetí dopravných nehôd v Európskej únii v oblasti právnej úpravy poistenia prostredníctvom zabezpečenia minimálneho štandardu a umožnenie účinného uplatňovania nárokov na náhradu škody zo strany obetí. Vychádzajúc zo základného faktu, že primárne a sekundárne pramene práva Európskej únie obsahujú harmonizáciu podmienok povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (s poukazom na základné ciele vyjadrené v motorových smerniciach), bolo nevyhnutné prijať záver o povinnosti vnútroštátnych súdov pri aplikácii národného práva týkajúceho sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel uplatniť eurokonformný výklad (najmä § 4 ods. 1,2 a § 15 ods. 1 ZoPZP) a preto sa odvolací súd nemohol stotožniť s právnym názorom, že v danom prípade ide o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov (ZoPZP je výsledkom transpozície tzv. piatich motorových smerníc upravujúcich oblasť poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel).

Nebolo možné ani vychádzať zo záveru, že súkromné právo členského štátu sa neprieči právu Európskej únie. Odvolací súd vzhliadol práve vo výklade pojmu škoda nesúlad vnútroštátneho práva a práva Európskej únie, pričom eurokonformný výklad tohto pojmu (preložený ako osobné ujmy na tele, psychike alebo v emočnej sfére poškodeného) je jediným možným správnym výkladom, na rozdiel od reštriktívneho gramatického výkladu vnútroštátneho práva (ktorý je v rozpore s cieľmi vyjadrenými v tzv. motorových smerniciach). Je potrebné súčasne zdôrazniť, že sa nejedná o priamu aplikáciu smerníc ale o výkladovú metodológiu vzťahujúcu sa na oblasť harmonizovanú právom Európskej únie.

Žalovaný 2/ správne uviedol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vnútroštátne právo túto náhradu upravuje, na základe zodpovednosti poisteného za škodu, v danom prípade žalovaného 1/, aplikáciou ustanovenia § 11 a § 13 O. z., a to v dôsledku vývoja súdnej praxe (inšpirovaného rozhodovacou činnosťou súdov Českej republiky, v ktorej si predmetný nárok našiel legislatívny priestor aj priamo v ustanoveniach O. z. upravujúcich náhradu škody, tzv. „odškodnenie za smrť“), pretože sa nejedná o tradičný nárok spadajúci pod ochranu osobnosti (historický výklad). Je nespochybniteľné, že súdna prax na základe zodpovednosti poistených za škodu priznáva náhradu nemajetkovej ujmy príbuzným obetí dopravných nehôd. Smrť člena rodiny spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku zakladá občianskoprávnou zodpovednosť prevádzateľa, či vodiča dopravného prostriedku, domáhať sa zo strany oprávnených osôb voči týmto osobám v zmysle vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, v dôsledku neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv (tým, že bolo porušené ich právo na rodinný a súkromný život). Odlišnosť inštitútov náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy

vo vnútroštátnom práve (O. z.) nemôže brániť aplikácii komunitárneho práva, v oblasti harmonizovanej právom Európskej únie, ako ani napĺňaniu cieľov smerníc.

Argumentáciu žalovaného 2/ poukazujúcu na oprávnenie členských štátov upraviť vnútroštátnym právom rozsah náhrady škody nebolo možné prijať. Preskúmaný nárok sa týkal výkladu charakteru (druhu) škody na zdraví (zahŕňajúcej aj psychickú traumu), t. j. pojmu predmetu poistného krytia, nie však rozsahu teda výšky náhrady škody.

Odvolací súd sa nestotožnil ani s lingvistickým výkladom žalovaného 2/, týkajúceho sa anglickej verzie smernice, obsahujúcej pojem „personal injury”, ktorý znamená „osobné ujmy” a preto zahŕňa ujmu vo všetkých sférach osobnosti človeka, teda nielen fyzickú ujmu, ale aj psychickú a emočnú.

K poukazu žalovaného 2/ na právne závery označených prvostupňových súdov je potrebné uviesť, že podľa právneho poriadku Slovenskej republiky nie je daná viazanosť právnym názorom vysloveným skorším rozhodnutím súdu nižšieho stupňa, na rozdiel rozsudkov SD, ktoré boli v danom konaní argumentačným základom súdu prvého a druhého stupňa.

Eurokonformný, ako i lingvistický výklad, sú v súlade s definovaním pojmov európskym deliktým právom, ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Preto nárok z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj ujmu v emočnej sfére žalobcov ako poškodených. V kontexte vyššie uvedeného sa javí nadbytočné argumentovať špecifikami dotknutých hmotnoprávných inštitútov vnútroštátneho práva (náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy) z hľadiska pojmoslovia poškodených osôb a druhovým vymedzením škody na zdraví podľa O. z. (§ 449 ods. 1). Dôvodom je neprípustne zužujúci výklad pojmu ujma na zdraví (abstrahujúci duševné zdravie človeka). Eurokonformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

Úlohou zákonodarcu je vždy uviesť dve navzájom si konkurujúce hodnoty do rovnováhy tak, aby boli v čo najvyššej miere zachované. Ak písaný zákon (pozitívne právo) neplní svoju funkciu spočívajúcu v spravodlivom vyriešení právneho problému, je na súde, ktorý zákon interpretuje, zväžiť konkurujúce práva pri interpretácii konkrétnej právnej normy. V danom prípade bol povinný uviesť do spravodlivej rovnováhy škodu na psychickom zdraví a škodu na fyzickom zdraví, ako aj majetkové riziko zodpovedných subjektov za nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v prípade nemajetnosti zodpovedného subjektu, aby povinné poistenie zodpovednosti za škodu pokrývalo aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Riešením je potom správna interpretácia pojmu škoda na zdraví, tak ako to učinil už súd prvého stupňa.

Odvolací súd preto podľa § 219 ods. 1 O. s. p. napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 220 O. s. p. odvolací súd zmenil napádané rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti spôsobu plnenia žalovaných 1/ a 2/, tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, aj v súlade so žalobným petitom žalobcov. V prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodení mali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu a na totožné plnenie súčasne nárok z iného dôvodu proti poisťovateľovi, nebolo možné uložiť žalovaným 1/ a 2/ povinnosť solidárneho plnenia (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 499/2002, sp. zn. 25 Cdo 2464/2000).

Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa aj vo výroku o trovách konania úspešných žalobcov. Súd prvého stupňa aplikoval ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p., na základe ktorého žalobcom vzniklo právo na náhradu trov konania. Trovy konania predstavovali náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1.143,01 eur (špecifikovanú súdom prvého stupňa v napádanom rozhodnutí a žalovanými 1/ a 2/ nenamietanú). Potvrdenie rozhodnutia súdu prvého stupňa sa týkalo aj solidárnej povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť súdny poplatok za žalobu vo výške 1.026 eur štátu na účet Okresného súdu Senica, dôvodne aplikujúc ustanovenie § 2 ods. 2 a § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (súdom prvého stupňa), vo vzťahu ku ktorej časti napádaného rozhodnutia konkrétne odvolacie námietky neboli ani vznesené.

Solidárna povinnosť žalovaných 1/ a 2/ bola odôvodnená procesným charakterom ukladanej povinnosti (na rozdiel od uloženej povinnosti vo veci samej, na ktorú sa vzťahovali predpisy hmotného práva), ako i spôsobom plnenia upraveným v zákone č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

Aj v odvolacom konaní boli žalobcovia úspešní a podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. im vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Trovy konania predstavovali trovy právneho zastúpenia, prislúchajúce za úkon právnej služby vyjadrenia k odvolaniu, pričom uvedený úkon predstavoval spoločný úkon pri zastupovaní 4 osôb, t. j. 4x 45,65 eur spolu 182,60 eur (§ 10 ods. 8, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Popri odmene prináležala aj paušálna náhrada hotových výdavkov vo výške 8,39 eur, ako i náhrada DPH vo výške 20%, t. j. 38,20 eur (§ 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení). Žalovaní 1/ a 2/ sú preto povinní nahradiť žalobcom 1/ až 4/ trovy odvolacieho konania, a to trovy právneho zastúpenia vo výške 229,19 eur, k rukám advokátky žalobcov, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.